

Digitalizálta

**a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár
és Információs Központ**

MTA
1826 K

I. ÉVFOLYAM. 9. SZÁM.

Budapest, 1905. augusztus hó.

Megjelenik minden hó 1-én.

ERDŐS RENÉE

IRÁSOK
KÖNYVE

Írja, szerkeszti és kiadja: Erdős Renée.

TARTALOM:

BETEGEN   o   o   o   o

MERLINA   o   o   o   o

KÖNYÖRGÉS   o   o   o

ASSZONYI LEVÉL   o   o

SZÓLT . . .   o   o   o   o

A HAZUGSÁGRÓL   o   o

JEZABEL. REGÉNY.   o

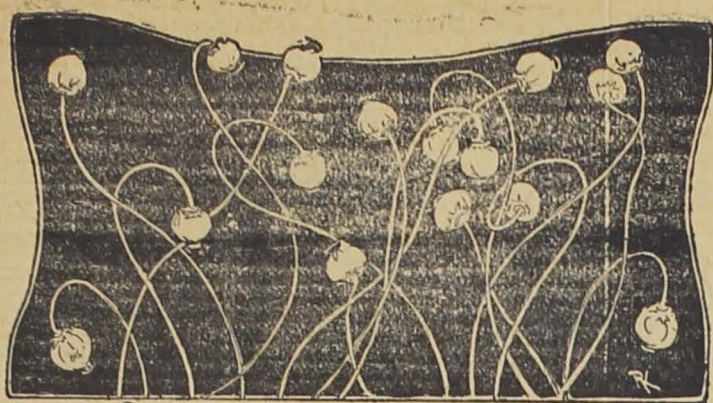

Megjelenik minden hó 1-én.

Szerkesztőség és kiadóhivatal : Budapest, Ferencz-körút 5.

Előfizetési ára : Egy évre 10, fél évre 6, negyedévre 3 korona

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Betegen.

*Fekszem az ágyon.
Elmult lázaktól fáradt a fejem.
Egyedül vagyok, rémes-egyedül
S azzal szórakozom,
Hogy kezemben egy kis tükörrel
Fényfoltokat vetitek a falakra.
És különös!
E fényfoltok mindegyikében
Megjelenik egy fej. — A te fejed!
A te gyönyörűszép fejed,
A te meggörnyedt, szomorú fejed,
Amelyet soha ezután már
Meg nem simogatok;
Amelyet megcsókolnom soha többé
Nem szabad immár. Így kívánja
A megalázott asszonybüszkeség.*

Óh Istenem — soha?
 Elmondom százszor és ezerszer;
 Soha! Soha! Soha!
 És könnybe lábad tőle a szemem.

De hisz te itt vagy! Hisz te most is itt
 [vagy!
 Fenn a falon — itt — ott — meg ott —
 Ahová csak a kis fényfolt esik
 A tükörből mit félve, óvatosan,
 Alig mozgó újjakkal forgatok.
 Fenn a falon! S miért nem közelebb?
 Mért nem mellettem? Hisz csak rajtam áll!
 Kezemben a tükör! Ugy forgatom
 Hogy a fény épp arcomra hulljon,
 Hogy lássalak, érezzelek,
 S szemedbe nézhessek közelről —
 Oly rég nem láttam a szemed . . .
 És forgatom a kis tükröt kezemben.
 S a fényező tánczot jár a falon.
 A menyezetről fürgén leszökik.
 Felém tart. Jön, jön egyre közelebb.
 Már itt van. Itt fölöttem. Istenem
 Milyen boldogság! Szólni sem merek,
 Mozdulni sem, félvén, hogy eltűnik.

A párnára, hol a fejem hever,
Hadd hulljon a fény a párnára le.
— Így. — Most mellettem vagy egészen,
Olyan közel, olyan közel,
Mint voltál akkor amikor még
Nagyon szerettél engemet.
És most hogy itt vagy, nem tudok
Mit mondani neked. — Olyan szegény
Olyan nyomorult lettem! Óh bocsáss meg!
És most a láz elrútitotta arcom
Az ajkam száraz, szintelen —
Tán rám sem ismersz! Óh tán rám sem
[ismersz!
Tán nem is tudod többé a nevem!
De én úgy látlak tégedet
Ahogy a múltban láttalak.
Te nem változtál, te a régi vagy!
Oly szép, oly nagy s épp' oly kedves nekem,
Csak egyet mondj, csak egyre válaszolj:
Hogy tudtál úgy bántani engemet?
Igazságtalan, durván, gonoszul,
Mondd, hogy tudtál bántani engemet?
Hogy nem hasadt belé szived
Az ütésekbe miket adtál,
Az átkokba miket felém dörögtél!
Hogy átélhetted az én könnyeim!

*Az én keservem, az én csalódásom —
 Mig én majd meghaltam bele!
 Pedig annak kit ér, nem oly teher
 Mint annak akitől jön. — Mert hiszen
 Te még szeretsz most is — Vagy nem sze-
 [retsz?*

*Mit? Mit szólsz? Nem szeretsz?
 Nem értem — oly halkán beszélsz!
 Hangosabban mondd, hogy már nem sze-
 [retsz!
 Mondd hangosan, szemembe nézve mondd —
 Így. —*

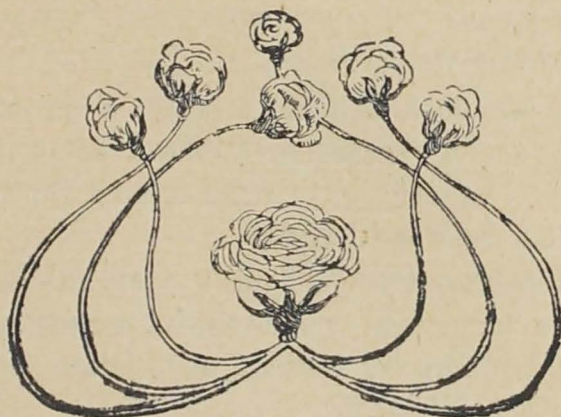
*Várok, nem felel. — A két szemét
 Lecsukja, hogy ne lássa a szemem.
 A fényfolt megrezdül — elsiklik tőlem
 Le a párnáról. — A kezem remeg.
 Nem látom többé, nem találok többé.
 A tükröt forgatom, de nem jelen meg —
 Hívom, kérem — hiába — nincs sehol.
 Eltűnt —*

*Csupa verejték homlokom —
 A szivem lüktet. Ég az agyvelőm.
 És hirtelen előttem látom ismét
 Mint láttam napok óta:*

*A vörösszárnyu angyalt, a gonoszt
A láz mogorva, rémes angyalát —
Jön — ágyamra ül — megfogja kezem.
S belőle kis játékszerem
A bűvös tükör leesik a földre
S ott száz darabba hull —*

*Milyen forróság! Fuldoklom bele.
A két vörös szárny úgy lebeg előttem
Mint két vérszinű felhő. —*

Lehunyam a szemem . . .

Merlina.

A kék fátyolos asszonyról mit tudtok, aki reggelenként az erdőbe ment és csak alkonyatkor tért vissza, fáradtan, kuszáltan, leomló fehér ruháját vonszolva keresztül pázsiton, haraszton.

Én ismerem őt. Kétszer láttam. Mindakétszer a hegytetőn állt és lenézett a völgybe az országút felé.

Szárnyas köpenyét duzzasztotta a szél, úgy repült körülötte mint két óriás fekete szárny. Kék fátyola pedig messzire kivált a fagyalbokrok fehér virágai közül.

A fagyalbokrok fehér virágain pedig akkoron kis cincérek egymásnak találkoztak. Fényes zöld hátuk csillogott, szikrázott a napfényben, mint a smaragd kövek.

A fecskeszárnyú pillangók pedig ott szálldos-
tak a levegőben és tele voltak szerelemvágygyal.

A kék fátyolos asszony nem látott sem bokrot, sem pillangót.

Az országutat nézte és ha elfáradt: leült valamelyik sziklára, tenyerébe hajtotta fejét és gondolkodott.

Miről gondolkodott?

A lombok susogtak körülötte halkán, vadgerle bűgött közelben valahol. Párját hívta a kakukk a szomszéd hegycsúcsról.

A kékfátyolos asszony levetette köpenyét és leteritette a földre.

Láttam hogy le akar feküdni és vártam. Lefeküdt. A fehér ruhája szélével a lábait betakarta s a kék fátyolt szorosán az álla alá húzta.

Odamentem hozzá, s a földre terített köpeny szélére leültem, úgy hogy a fejem karjához közel volt. Fölibe hajoltam és néztem.

Ő érezte közellétemet, de nem szólt. A szemeit is csukva tartotta.

— Még nem jön — mondtam hirtelen és élesen az arcába néztem.

Fölemelte a fejét, különös, ijedt pillantást vetett rám.

— Kiről beszélsz? kérdezte azután.

Közömbös hangot erőltetett e kérdésbe, de nem volt eléggé fegyelmezett. Reszketett s aztán elszégyelte magát.

— Arról — feleltem — akit vársz. Aki miatt a völgyet nézed. Aki miatt a fehér országutat kémled. Kiről beszélhetnék másról?

Meglepődött és hátravetette arcáról a fátyolt, úgy kérdezte, hévvel kipirult arccal.

— Te ismered őt?

— Mindnyájan ismerjük, asszonyok — feleltem — és mindnyájan vártuk egyszer.

Kissé csalódottan nézett rám, de azért érdekelte őt ez a tárgy.

Nem tudta abbahagyni, folytatta.

— Mindnyájan? Mondod. Ez különös. Eddig azt hittem, csak én, egyedül. És szégyeltem magamat miatta. Lelki furdalásaim voltak. Önvád és kétség bántott, szerettem volna meghalni. És most te azt mondod: mindnyájan.

A fejemmel bölintottam, amire ő csendesen mosolygott.

— Ez boldoggá tett. Ezt köszönöm.

— Szívesen, máskor is — feleltem. Ha csak az kell, hogy meggyőzzelek arról, hogy az álldogálás valamely hegycsúcson s a mohó eltekintés valamely irányban jó és hasznos dolog és megállhat a többi életcélok között: ezzel a vigasszal szívesen szolgálok. Magam is ebből táplálkozom és nem vagyok kisebb és jelentéktelenebb azoknál, akik lenn a völgyben ülnek egyhelyben és jól érzik magukat.

— Tehát mégis vannak ilyenek? mondta felcsillanó szemekkel. Az imént azt mondtad: mindnyájan.

— Igen, igen. Csakhogy azok, akik odalenn vannak, szintúgy álldogáltak, várakoztak mint mi. De tán józanabbak voltak nálunk és visszatértek völgyeikbe a nélkül, hogy az, akire vártak megérkezett volna. Vagy bevárták és Vele együtt szálltak le. Mert kettésben idefönn nem maradhattak. Itt csak a magányosok vannak.

— És te? Te is vársz?

Felkacagtam hangosan, hogy visszhangja támadt az erdőn.

— Hallod! mondtam neki — A visszhang velem kacag!

Aztán hozzátettem csendes hangon.

— Nem. Én nem várok többé.

Szótlan meredt rám, de csukott ajkán lebegni látszott a kérdés:

— Akkor hát miért vagy itt?

— Tudnod kell — feleltem neki anélkül, hogy kérdezett volna — hogy nem csak olyanok vannak, akik elindultak, sem olyanok, akik már visszatértek. Van egy harmadik fajta is. Az a melyik visszatért és újra elindul.

— És újra keres? vágott közbe gyanakodva.

— Bizonyára. De nem azt, amit először. Valami mást. Nem annyira határozott, nem oly céltudatos, mint az első lázas elinduláskor. De mégis, mintha az akarata tisztább, a célja, az öntudatlan célja fenségesebb és fölemelőbb volna. De csak beszélj magadról. Engemet hagyj,

Úgy nézett rám mint a gyermek a messze útról jött vándorra és a szemei csak úgy lobogtak a kíváncsiság tüzében.

— Lehetetlen idefönn maradni kettesben, azt mondod. De miért?

Vállat vontam.

— Mert ezek csak egy ember számára való ösvények, amiket itt láatsz. És a kövek közt

kúszni kell és meg kapaszkodni a fatörzsekben. Hogy bírsz előre jutni, ha valaki átölölve tartja a tested, vagy a kezed fogja? Mihelyt az, akit vársz megérkezik: csak lefelé mehetsz.

Elnézett a bokrok fölött, a sugaras levegőbe s a piros, érett ajka mintha megnyílt volna.

— Úgy tüzel a nap! mondta csendes megadással — s mire az alkonyat jön: olyan fáradt vagyok!

— Mire az alkonyat jön — feleltem — kifáradsz a várakozásban s a szemeid égnek a hosszas nézéstől s az újjaid fájnak az erős vágytól. Igaz?

— Óh igen. És mégis fel kell ide jönnöm minden reggel és bevárom itt az alkonyatot, a mikor a csalogányok panaszukat kezdik, belesirni a lombok homályába. Akkor házamba térek, mely odalenn van a völgyben. És ha elalszom, azt álmodom, hogy idefönn vagyok.

— Tudod miért? A gondviselés, mely álmaid fölött őröklik: vigyázz arra, hogy le ne szállhass a magaslatokról. Álmodban folytatnod kell az életet, a valódit, amit az alkonyat félbeszakított. Így vigyáz a természet azokra, akiket valami feladatra elhivott.

Összerezzen.

— Hiszed, hogy álmainknak köze van a valósághoz, amit ébren élünk? kérdezte csendesen csaknem félénk hangon.

— Óh hiszem — feleltem neki. Az álom úgy

hozzátartozik lelki életünkhöz, mint ahogy kezünk vagy fejünk testünkhöz tartozik. Az álom arra való, hogy benne kiegészítődjenek a valóságban félbenmaradt vagy elérhetetlen dolgok. Álmunkban megbocsátunk a halálos ellenségünknek és álmunkban szeret bennünket az, aki ébren nem szeret többé. És álmunkban csodaműveket alkotunk, amikhez a valóságban képességünk nincs. Álmunkban bennünket dicsőítnek és áldnak! azok akik a valóságban félreismermernek: álmunkban szemünk minden rebbenését érzik és a gondolatainkat, anélkül, hogy ki-mondanók. Óh az álom kell! Mert az álom az igazságszolgáltatás, ami a földön nincs. Az álom az a menyország, melyben megjutalmaztatnak a jók és megbüntettetnek a gonoszok. Az álom az élet szebbik része.

Felkönyökölt fekvőhelyéből és merőn tekintett rám.

— Óh ne hidd — mondta. Az álom néha igazságtalan. Az álom néha rabol is. Megrabolja a valóságot. Elébe kerül és lerántja fejről csillogó koronáját. Én tudom, mert engem már meglopott egyszer. Az életem legszebb percét előre elhozta. Azt a pillanatot, melyben megérkezik az, akire várok. És lelkemet testemet megülte a nagy álmogyönyörűség minden kábulata, hogy fölébredve sirtam bele, Mert nem igazság ez. Adni, amit az ember nem kér: annyi mint megtagadni amit kér. É n j ó z a n a k a r t a m

lenni abban a pillanatban és nem lehettem. Akaratomon kívül rendelkeztek velem. Nem láttam, nem hallottam, nem éreztem, csak mindent mindent a nagy kábulaton át. Hangok, színek, formák, érzékeimben összekeveredtek, úgy hogy minden fordított rendben történt és visszaszállással. Nem tudom érted-e mi az? Ha az érintés úgy hat mintha csupa biborszint látna az ember. A hang viszont úgy, mintha érintés volna, forró és titokzatos. A színek pedig mintha énekelnének. Látod ez az álom. Hol van itt az igazság? Hol az igazságszolgáltatás? Mit tehetünk a kábulat ellen, mely megajándékozva bennünket, egyszersmint kirabol. Hova forduljak panaszaikkal? S az Eljövendőnek mondhatom-e: „Te már itt voltál. Én téged ismerlek.“ Holott a valóságban még nem volt veled találkozásom? Óh az álom kegyetlen. A magányosok réme és átka az álom, mert hivatlan jön, tolakodó és szemérmetlen. Az álom az élet koldús része. A valóság kéretlen alamizsnája, mely lealáz és megszégyenít.

Elhallgatott. A szemei lázasan csillogtak egy emlékezéstől, melyről azt hitte, hogy legfőbb javától fosztotta meg. Az ajkszélei reszkettek a felindulástól még azután is, hogy elhallgatott. Most már felállt helyéről és ismét elnézett a völgy felé az országútra és ügyet sem vetett rám.

Kis idő múlva, mikor láttam, hogy konok hallgatásba merült, így szóltam hozzá.

— Tudod-e hogy igazságtalan vagy? Miért zúgolódol a meglevő jótétemény ellen, habár az csak egy futó jelenségben, egyetlen álmokképben nyilvánult is meg? Miután nem tudod, a valóság elhozza-e amit vársz: érd be azzal amit az álom adott. Mert a valóság szigorú és kérlelhetetlen: az álom mindég kegyes és jótékony. És amidőn te azt hiszed, hogy megraboltak, lehet hogy kárpótoltak olyasmiért, amit ébren hiába vársz.

Felém fordult és elsápadt.

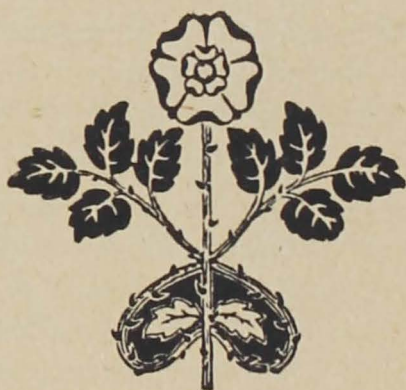
— Ha tudnám, hogy igaz amit mondasz — susogta fojtott hangon — ezekről a sziklákról vetném le magamet a mélybe. Itt, most e pillanatban.

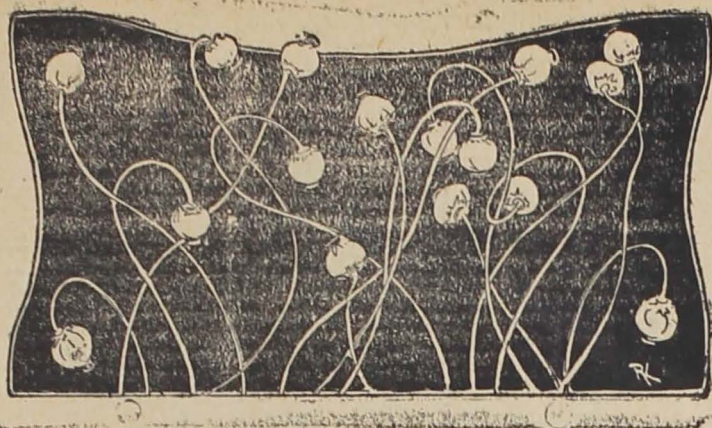
— Hiszen ha tudnád! S ha én tudnám. S ha mind a többi várakozók és keresők tudnák! De nem tudunk semmi bizonyosat s ez a szerencsénk, ez teszi számunkra elviselhetővé az életet. A magunk kicsisége, tudatlansága, tétovasága, habozása, boldog és gyermekes kételkedése! És élünk, álmodunk, keresünk és várunk tovább, türelemmel és sóvárogva mind, mind, fiatal szépséges Merlinák, az emberrengeteg magányos útjain, az árnyban, a napon, alva és ébren, méhdongásban, levélhullásban, csalogánydalban és égdörgésben. Mert ez a mi sorunk. És most áldjon az ég Merlina.

— Isten veled is.

Megyek, vizmosáson, földomláson, sziklák között, hegynek föl, völgynek le. A távolból felém egy hosszú, kék fátyolt lebegtet a szél. . . .

Könyörgés.

*Óh Uram, arra kérlek :
Ne engedd hozzám a vigasztalókat,
A részvevőket, a szánakozókat !*

*Küldjed inkább a kárörvendezőket,
Nekik adom a kenyerem felét !
A tolvajokat, zsákmányra lesőket,
Amim még van, hogy hordják szerteszét.
Halottrablókat küldj hozzám, Uram,
Álmaim sirjám hogy dőzsöljenek
Őszintén, szilajon. Csak a szelid
Komoly vigasztalók ne jöjjenek !*

Próféta mind, aki házamba lép.

Csupa elrejtett látás, bölcsesség.
 Mind tudta már előre, hogy mi ér!
 — Lenyugszik a nap, és fölszáll az ég.
 A márnak egyszer vége szakad,
 S a nyárra ősz jön és az őszre tél —
 S megmondta mind, hogy nem lett vón sza-
 [bad —
 — S a korsó addig jár a kutra — míg
 (Régi szokásként) eltörik.

Uram, e prófétáktól ments meg engem!
 Szelid kezükből ragadd ki a lelkem.
 Mert mentől tovább hallgatom szavuk
 Én annál szomorúbb leszek
 És annál kisebb és szegényebb.
 Lehet: nekik van igazuk,
 De mégis, Uram, arra kérlek
 Hadd küzködöm magamban, egyedül.
 Bánt, bánt a sok igazság, nem bírom!
 És a sok jószág és erény lever
 Kiméletlen, kegyetlenül!
 Az ellenségim fegyvereivel
 Megharcolok tán. Ámde földre nyom
 A sok segítő kéz — s megroskadok
 Ha jönnek az elkésett jóslatok.

*Óh mért nincs megfordítva, Istenem!
Lenne barátom az, ki ellenem!
S az ellenségek hadd lennének ők
A siránkozók és a részvevők!*

Hogy elbírnék velők! . . .

Asszonyi levél.

Sohasem bocsátom meg magamnak kisaszszony, soha, hogy *azon az éjszakán*, amikor hozzám jött, jóval éjfél után, be nem eresztetem az ajtón. Sőt a szobaleányom útján durván kiizentem önnek, aki lenn a kocsiban reszketve és dideregve ült, hogy ha valami beszélni valója van velem: jöjjön el nappal, rendes időben és mondja el.

Sohasem bocsátom meg magamnak ezt a kegyetlenséget, de ön bocsássa meg. Lássa nem tudtam, ki az a fiatal hölgy, akinek hajnali két órakor beszélni valója van velem. Nem tudtam hogy ön az, aki egy éjszakát a piszkos kis kocsiban töltött és elment mindazokra a helyekre, ahol hitte, hogy befogadják és eljött hozzám is, akit mindenkor lelkéből gyűlölt és én, aki ennek dacára is, szívesen adtam volna önnek éjjeli szállást és vigasztaló szót — nem fogadtam be, sőt meg sem kérdeztem a kocsistól a nevét.

Látja ez így volt. Én beteg voltam akkor és vizes kendőkbe csavarva feküdtem az ágyon és fölöttem sok takaró és csak éjfél után, hogy az álomporok működni kezdtek: könyörült meg

rajtam az álom, amiből az ön csengetése vert föl.

Beteg voltam és kábult agygyal minden egyébre gondoltam, csak arra nem, hogy ön az, aki a késő órákban hozzám bekopog.

Ha tudtam volna!

Lássa kisasszony, mikor még én férjes asszony voltam, nem voltam ilyen szörnyen kábult és gyámoltalan.

Akkor, míg a férjem a klubban kártyázott, ön ha jött volna: bebocsátják. És én felkőnyökölve az ágyon, beszélgettem volna önnel az idegennel és elpanaszoltuk volna egymásnak a kis és nagy bajainkat. Ön a leány és én az asszony.

De most az volt az első gondolatom, hogy a kocsis eltévesztette az emeletet, noha az én nevemet mondta, talán mégis mást keresett. Hajnali két órakor a kocsisok sem egészen józanok. Mint ahogy ön nem volt az, szegény leány a kinok ez éjszakáján.

Hiszen ha józan lett volna: nem jött volna hozzám, akit gyűlölt és ellenségének tartott, noha a valóságban csak sajnáltam önt és szerettem volna megóvni attól, hogy majdan, két vagy három év múlva hidegvizes ruhákba csavargassák, álomporral nyugtassák szegény, föl-korbácsolt asszony-idegeit.

Maga szerelmes volt az uramba — én tudtam. Vajjon melyik hódítását nem tudtam?

Egy esztendőn keresztül irt hozzá hosszú, szerelmes leveleket, pokolian izzó vallomásokat, szemérmetlen őszinteségeket, amiket csak az egészen tiszta leányok mernek, akiknek a belseje csupa haeterikus láz.

Tudom, én is ilyen voltam.

Ő a leveleket nekem megmutatta. Az elsőtől az utolsóig, valamennyit, azt is, amelyikben maga azt írta neki, hogy reá vár, neki tartogatja lányi koszorúját, hogy majdan levegye fejéről, ha utána ellöki is, ha soha nem szereti is.

Sőt megmutatta az arcképét is, amely rossz volt és szegényes; a kis vidéki város fotografulásának nevetséges beállítású képét, amelyen ön a vállairól lehúzta a ruhát, hogy azok láttassanak.

Óh édes kisasszony, az ön vállai nem voltak szebbek, kecsesebbek, ingerlőbbek, mint a többi tizennyolc éves leányé és az én uram akkor már nagyon szép vállakat látott — —

Ne haragudjék rám, hogy ezt írom. De látja köztünk nincs helye a fölösleges udvariasságnak. Az én uramnak maga egy csöppet sem tetszett. A vidéki tanítónő, aki verseket ír és holdvilágos estéken leereszti a haját és jobb sujet hiányában a jegyzővel kacérkodik, amiért aztán a jegyzőnével meggyülik a baja —

Legyünk őszinték: olyan nagy művésznek, mint ő, maga kicsi volt, jelentéktelen. S ő már

túl volt azon a koron, amelyben fehér virágokról álmodik a férfi. Neki nagy, rejtelmes, kegyetlen és kitanulhatatlan asszony volt az álma és ő épen akkor ebben az álomban gyönyörködött.

Maga pedig mezei virágokat küldött neki, az egyetlen kalpskatulyájában s ő ezen nevetett és a virágokat kidobatta a szobából.

Egyszer mégis, akkor épen haragban voltunk egymással, sok sürgös levélre fölkereste magát ott, ahol volt, a kicsi faluban.

Hazajövet szóról-szóra elmondott mindent, a mi történt. Nem történt semmi. Neki maga nem volt több és más, mint egy fegyelmezetlen vérü tizenyolcz éves leány. Egyetlen vágyakozó, karakter nélkül való gesztus, amilyennel életében százszor is találkozott.

De ön tovább is irta e leveleit és én szorgalmasan el is olvastam őket, de nem tettem ellenük semmit. Mít is tehettem volna? Elvégre önnek igaza volt abban, hogy szerelmes volt az uramba. Abba is, hogy őt választotta ki asszonyi pályáján az elsőnek. Neki viszont abban, hogy nem óhajtotta ezt a kitüntetést. Hogy mégis kacérkodott magával néha, a leveleire irt egy-egy sort: ezt ki vehetné rossz néven tőle. Lehet, hogy volt valami célja magával s csak tartogatta, elodázta, talán arra az időre, amikor már én nem leszek mellette. **Meglehet.**

Nos, ez az idő be is következett.

Maga persze boldog volt, mikor hallotta a válásunk hírét. Én pedig magamban könyörögtem azért: bárcsak meg tudná hódítani őt. Ez is csak önzés volt. Féltettem, hogy rossz asszonyok elkaparintják, rontják, tönkreteszik. Magának kívántam, mert tudtam, hogy maga még jó.

Ám úgy látszik nem volt elég ügyes, nem tudta megtartani még annyi időre sem, amennyire az ilyen asszonyevőket megtartani tudja a legköznapibb asszony. Pedig alkalma lett volna rá. Együtt jártak. Kocsiztak. Ő elvitte magát azokra a helyekre, ahova velem is járt. A kicsi falusi korcsmákba, ahol a cigányt odaállította az asztala mellé. És virágokat küldött, sokat és vázlatokat készített magáról (az egyiket láttam, rossz volt), szóval elkábította magát, egész férfiúi és művészi varázsával és maga szegény — elérte a célját. Elérte úgy, a hogy akarta. A koszorút levették a fejéről, aztán elküldték, félredobták, nem is törődtek vele.

Ez még eddig érthető és természetes dolog. Ezekután ön visszamehetett a falujába és taníthatta a parasztgyerekeket és barátkozhatott a boltos leányával — az életének a szenzációja meg lett volna. Arról a csöndes estéken feküdvén keskeny puhafa ágyában — álmodozhatott volna. Irhatott volna róla verseket, sőt mint okos leány, egy kis idő múlva férjhez is mehetett volna. Mindebben lett volna stílus, amit,

ha más nem is, mi hárman : én meg ő, meg maga éreztünk volna.

Ehelyett mit cselekszik ? Vissza megy a falujába és ott kis idő múlva tovább folytatja, a mit megkezdett. És kivel ? Egy húsz éves fiúval, a gazdag bérlő fiával.

A gyönyörű romantikát ekképen profanizálta és a fiú apja is lévén egyszerű gondolkodású ember, önre nagyon megharagudott.

Rá lesetett a fiára és egy éjszaka vagy mondjuk reggel három órakor ott találja őt az ön kis szobájában. Amiből egyszerre nagy botrány lesz. Megtudja a falu, a pap, a jegyző, az iskolaszék — és önt elcsapják menten és ön megy.

Megy, a kicsi kofferjével, amiben benne az uram arcképe, egypár levele, néhány kis emléke, azok a könyvek, amiket ő ajándékozott önnek.

Megy megszégyenítve, csúffá téve, egész életére össze törve, ki a vasúthoz és megérkezik éjnek éjszakáján a fővárosba, ahol ő van és ahol én vagyok.

A kinok fekete éjszakáján. Egy rokonát keresi föl : ott nem fogadják be. Vissza megy a kocsijába. Egy kofától a sarkon narancsot vesz és megeszi. Ez volt egész napi táplálkozása. És elindul és keres tovább a rengeteg városban, szegény, megtépett bolond kis madár, egy kis zúgot a hol lehajtsa a fejét. És keresi azt,

akivel az élete nagy regényét átélte. Kóbor madár az is, rendes hajléka nincs. A fényes szállodákban, a hol lakni szokott, keresi. A clubbokban, a kávéházakban. Sehol sincs. Valami asszonynál bizonyosan. De hol? De kinél? Járja az utcákat céltalan, csüggedten. Óh hosszú, gyötrelmes a kinok éjszakája! Csak legalább reggelig így járhatna. De annyi pénze nincs, a kocsis pedig dörmög, hogy haza akar menni aludni. Ekkor eszébe jut az elhagyott hitves. Eszébe jutok én. És eljön hozzám, az özvegyi házba és felküldi a kocsist, hogy szeretne beszélni velem egy idegen nő. Mért nem izente meg a nevét? Befogadtam volna. Vettettem volna ágyat a harmadik szobában a pamlagon és egy kis vacsorát is adtam volna ami épen akad. És megkérdeztem volna: miben lehetek segítségére és reggelig tűnődve bizonyára találtam volna valami módot, amelylyel szomorú sorsán segítek. De zavart, kábult volt, én is az voltam. És így megfordult az elsanyargatott kis ló és húzta a kocsit tovább, a vigasztalan, sötét éjszakában. Vajjon hol állt meg? Hol nyugodott meg? Került-e ágyba még azon az éjszakán? megtalálta-e őt? Nem volt-e nagyon rossz és kérlelhetlen magához? Mert isteni önzésében ő azt hiszi: elkárhozni lelkileg, testileg csak érte érdemes, másért nem. Hogy szeretném tudni mi lett belőle az éjszaka után? Azért írom ezt a levelet, csak úgy találomra, a régi címére.

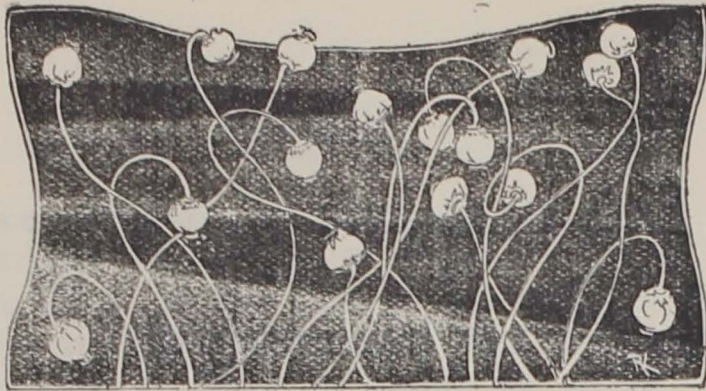
Ha lehet írjon nekem és írja meg: nem haragszik-e, hogy a k k o r be nem fogadtam?

Lehet szemrehányásokkal illetem volna, amért úgy sietett megvizasztalódnni az e l s ő után. De persze maguk lányok, gögősek. Nem akarják a szenvedést, és amibe egyszer belefogtak azt nem hagyják félbe.

Én pedig mondom magának mint asszony és mint hitves: érdemes szenvedni a szerelemért érdemes elpusztulni bele inkább, semmint lelkileg megfertőzni magunkat rossz utánpótlásokkal, amiknek stílje nincs. Maga az övé volt és ezt nem tanulta meg?

No végzem. Mert közeledik az este és ilyenkor nagy köpönyegbe bonyálva kiülök az erkélyre friss levegőt színi. Aztán hozzák az orvosságomat és a vacsorámat: egy pohár tejet. Aztán jönnek a hideg begöngyölések és az álomporok. Aztán alszom és valószínűleg arról álmodom, ami az életemben szép és nagy volt s amit kicsivé és rúttá tenni nem lehet... Isten vele kisasszony.

Szólt . . .

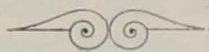
Szólt ís arcomra függeszté szemét:

*Látom a tengert; a csillagos éjt.
A nagy hajót, mely úszik a vizen,
S amely hozzád visz el.*

*Látom a várost. A nagy palotákat.
A magas tornyokat. Sötét utcákat,
Melyeken át csukott kocsink robog.
Látom az idegen áradatot,
Amint rohanva törtet előre,
S nem ismerek senkit belőle,
Csak téged, ott, a kocsi mélyiben.
És kebelemhez szoritom fejed
És megcsókolom reszkető kezed,
Mely kezemben pihen.*

Látom a házat ahova belépünk.
Látom a házat.
Egy ifju szöke lány jö majd elébünk
És rád néz mosolyogva.
És készen vár az estebédünk
S én leveszem válladról a köpenyt.

Látom a szobát.
A kárpitokat, a kerevetet.
Látom a te riadt tekinteted.
Látom ajkad tétova mosolyát.
Látom a kandallóban a parázst,
Látom, a hófehér párnákat,
Hol magányosan nyugodott fejed.
Látom a szobát, látom a házat,
Hallok távolról fojtott suttogást,
Látom a tengert, a nagy palotákat,
A nagy idegen, homályos utcákat,
S hol magányosan feküdt a fejed
Látom a hófehér párnákat . . .

A hazugságról.

A férfi. Vivásról jövök, világosságot láttam az ablakaiban és feljöttem. Engedje meg, hogy leüljek.

A z a s s z o n y. Üljön le. Fáradt?

A férfi. Ellenkezőleg. Friss és nyugodt vagyok és úgy érzem, mintha én teremtettem volna a világot.

A z a s s z o n y. (mosolyogva) Maga téved. Ideges, látom a szemein.

A férfi. A maga szobájának különös világossága van. Szeretem ezeket a fényfoltokat a falon.

A z a s s z o n y. Ideges, ideges, látom.

A férfi. Eljöttem hazulról és amikor a kapun kiléptem, azt mondtam magamnak: „te ma nem léssz becsstelen! Vivni fogsz egy órát és azután elmész ahhoz a nőhöz, aki téged vár és miattad, a kedvéért beparfümeözte a haját.” Ezt mondtam magamnak és ime nem mentem el a nőhöz. Itt vagyok.

A z a s s z o n y. (mosolyogva) Ejh, ejh!

A férfi. Itt vagyok és szégyenlem magam.

A z a s s z o n y. A vivástól egyenesen ide jött? (nyugodtan nézi.)

A férfi. (vontatottan) Egyenesen ide.

A z a s s z o n y. (a saját körmeit nézi) Nem volt előbb otthon? Nem?

A f é r f i. (röviden) Nem.

A z a s s z o n y, (hátra hajtja kissé a fejét. Egyszerűen, minden zavar nélkül.) Ez az ing, ami rajta van — ebben vivott?

A f é r f i. (hirtelen) Nem, nem.

A z a s s z o n y. Tehát előbb otthon volt és átöltözködött?

A f é r f i. Igen.

A z a s s z o n y. Miért hazudnak mindég?

Nagy csönd.

A z a s s z o n y. (kis sóhajjal) Mindég hazudnak. (a lámpába néz.)

A f é r f i. (hirtelen elébe térdel, megragadja a kezét) Mondja mit akar velem?

A z a s s z o n y. (elpirul) Ne bántson.

A f é r f i, Meddig tart ez még? Erre feleljen! Meddig tart?

A z a s s z o n y. (őszintén) Nem tudom.

A f é r f i. Mit tegyek, hogy végre —

A z a s s z o n y. Keljen fel. Ezt a dolgot meg kell gondolni.

A f é r f i. (főlkacag) Meggondolni —

A z a s s z o n y. Igen. Hogy az ember bele akar-e menni egy hazugságba, amiről bizonyosan tudja, hogy az?

A f é r f i. Örökös rémek a hazugságról. Győzze meg magát. Higyjen magának. Ha már nekem nem tud hinni.

A z a s s z o n y. Honnan tudjam, hogy magának nem hazudom-e? Most itt látom. Tetszik. Sőt nagyon tetszik. Az imént a hangja is ahogy nézett, tökéletesen azt az illuziót keltette bennem, hogy szeretem, Aztán jött a hazugság. És tudom, hogy mindég jön, a z u t á n is. Most még jó. De a z u t á n borzasztó volna. Férfi ezt nem értheti. Férfi ezt nem tudja. Az asszony úgy van teremtvé lelkileg és testileg, hogy ne hazudhasson. A hazug asszony egyszersmint a rossz, a léha. A hazug férfi az, akit mindenki elragadónak talál.

A f é r f i. Mindég a hazugság! Mért fél tőle?

A z a s s z o n y. Nem félek. De valahányszor találkozom vele olyan, mintha egy nagy, hideg béka menne fölfelé a meztelen lábamon.

A f é r f i. (szórakozottan a hasonlat egyik részével foglalkozva) Miket mond.

A z a s s z o n y. Bizony szörnyű! Én már meg nem csókolhatok életemben férfit a félelem miatt. Az én iszonyodásom nem egyszerű. Értse meg: éveken keresztül voltam boldog egy hazugság által és ezt jobban szégyenlem, mintha szerencsétlen lettem volna általa.

A f é r f i. (kissé közönségesen) S ezért nekem kell bűnhödnöm.

A z a s s z o n y. (gúnyosan) Ah!

A f é r f i. Végre is le kell tennie erről az előítéletről. Ha egyszer boldogította: annál inkább el kell fogadnia másodszor is.

A z a s s z o n y (összehúzza a szemeit gőgösen) Kétszer boldogított.

A f é r f i. (elsápadva) Ezt nekem nem mondta.

A z a s s z o n y, Először én hazudtam. Aztán hazudtak nekem. Mi jöhet még több?

A f é r f i. Mindketten egyszerre hazudunk. Ha már okvetlen hazugságot akar. Igen. Hazudunk. Szépek és fiatalok vagyunk és kívánjuk egymást; ez megnemesít minden hazugságot.

A z a s s z o n y. Tudatosan? — nem, ezt nem lehet.

A f é r f i. Kiséreljük meg.

A z a s s z o n y. Valahol várják. El ne felejtse. A parfüme el fog párologni.

A f é r f i. Óh ha tudná milyen szépnek látom és hogy szeretem! És milyen jó itt lenni! Ne küldjön el. Itt akarok ülni nyugodtan és nézni és nem beszélni többet.

A z a s s z o n y. Jó.

A f é r f i. Vegye úgy mintha itt se volnék.

A z a s s z o n y. Úgy veszem. (Levesz az asztalról egy könyvet, átmegy vele a másik szobába és ott olvasni kezd.)

A f é r f i. (Utána megy) Mit csinál?

A z a s s z o n y. Úgy veszem, mintha nem volna itt. De ha ott benn ülök: látom. Azért jöttem be.

A f é r f i. Tréfát üz velem?

A z a s s z o n y. Maga nem?

A f é r f i. Megyek. Itthagynom. Igaza van: vár-

nak. És az ember bolond, ha nem odamegy ahol várják. Oda fogok menni és egy kis gyötrődés után mégis csak felvidulok. Igen, igen, oda fogok menni. Szeretni kell, hogy az ember kigyógyuljon a szerelemből. És a nem viszonzott szerelmet olyan szerelemmel kell orvosolni, amit mi nem viszonzunk.

A z a s s z o n y. (nevetve) Ejha.

A f é r f i. Oda fogok menni.

A z a s s z o n y. (csöndesen) Nem igaz.

A f é r f i. Mit mond?

A z a s s z o n y. Megint hazudik. Nem lehet odamenni. Innen, oda. A legrosszabbak se tudják ezt megtenni. Holnap — talán. Ha előbb átaludta vagy átdorbézolta az éjszakát. Ma — nem. Ma — maga is fél a hazugságtól. Az a legborzasztóbb kín, amikor saját magunknak kell hazudnunk. Ma haza fog menni és bezárkózik a szobájába és átadja magát egy kis őszinte szomorúságnak.

A f é r f i. Igaza lehet. Ez lesz a legjobb. Haza megyek. (kezet csókol, megy, a küszöbön megáll) Gondoljon rám, mialatt én magára gondolok, Egy kis melegséggel, egy kis részvétellel. Nagyon fogok szenvedni. (elmegy.)

A z a s s z o n y. (magában) El fog menni a parfüme-os hajú nőhöz. (leül egy székbe és arcát a két kezébe temeti) Istenem milyen nyomorúság . . .

JEZABEL.

— Regény. —

Az újkor prófétája.

Lehetetlen folytatnom a múlt történetét. A jelen és az, ami benne van, annyira elfoglal és annyi gondolkozni valót ad, hogy a múlt szinte elfakúl mögötte.

Ő folyton mellettem van. Alkonyatkor jön és késő éjszaka hagy el.

Azt mondja most már határozott célja van az ittlétének. Tudja mit akar velem. Meg akar irni. Olyannak és úgy, amilyen vagyok és az a könyv lesz az egyetlen igazi munka, amit csinált. De hát a nagy társadalmi kérdéseket tartalmazó könyvek amiket irt, amik őt híressé tették?

— Ejh — mondja az könnyü volt. A dolgok lelke élt bennem, körülöttem, millió emberben. Úgyszólván ráfeküdt a papirosra. De te — te idegen vagy nekem — az egész világnak, sőt magadnak is.

Micsoda feladat vagy te. Mert te vagy az egyetlen asszony, aki csak úgy ígérkezik azoknak, akiknek a fantáziája elég gazdag, hogy megkivánjon. De el nem jössz soha. És ha már itt vagy, jaj annak, aki rád teszi a kezét. En az enyémet hódolattal visszahúdom és megragadom vele a tollat. Végre is csak egy asszony vagy, ha józanul veszi az ember. És nem esik rád csak egy áldozat. Az az egy pedig már megvolt. Hát mit akarsz?

Igy beszél. És lehetetlen vele megértetnem, hogy magam akarok áldozat lenni, én magam.

Meg sem kísérlem. Itt van és ez elég.

Lefekszik a pamlagomra, behúnyja a szemét, beszél a kis fiáról. hogy milyen szépen nő, erősödik. Aztán az asszonyról, halk meleg hangon. A könyvekről amiket még nem irt meg. Arról a könyvről, amit rólam akar irni. Keresi a beállításomat, kérdez, tanácsot kér s a végén elszomrodik.

— Mindez nagy bolondság — mondja — a regény szála a maga kezében van és úgy szöheti, ahogy épen kedve tartja.

Bogot köthet rá, el is szakíthatja, sőt rá is csavarhatja a nyakamra és megfojthat vele. Mert hiszen szerelmes vagyok magába és csak magától függ, mi legyen, hogy legyen.

— Miért szomorú, kérdem tőle. Ha szeret és ha én a magáé vagyok.

Összehúzza a szemeit, úgy néz rám, különös vad, fürkésző tekintettel.

— Te rossz vagy — mondja — te benned valami titkos rosszaság van. A szemedből kicsillog, az ajkad szélén megvonaglik. Oly ismerős vagy. Nem tudom, hol láttalak.

— Én tudom — mondom neki. A hegyen hova Okoziás követeit küldtem, míg te fenn ültél a sziklán. A hegyen melyből tűz szállt alá, a te istened szavára ahova én is elmentem hozzád könyörögni a fiam életéért.

A lángoló arcomba nézett és magához vont a két karomnál fogva.

— Miről beszélsz? kérdezte. Mitől csillog annyira a szemed?

— Annak a tűznek a fénye ég benne, melyet Karmel szikláin gyújtottál az ol-

tárokban, hol Baal papjai égtek. Mert te vagy Illés, ama próféta és én vagyok Jézabel akit te gyűlölsz.

Egymásra néztünk. A szemem belefúródott szemébe, oly mélyen és közelről, hogy nem láttunk egyebet két izzó fekete tengernél, mely mélységes és végtelen, mint maga az élet.

— Emlékezz — mondtam neki — emlékezz. Jusson eszedbe, hogy én voltam, aki elől futottál s aki halálos szerelmével üldözött téged. A pusztába, ahol rejtőztél a hollókat én küldtem. És te voltál az, a ki a holdfényen megjelent csarnokom előtt mikor Amri dicséretét énekeltem.

— Ábrándozol — mondta csendesen — de ilyenkor még szebb vagy. Ha akarsz elhiszek mindent amit mondasz.

— Az igazat mondom, azt ami megtörtént veled és velem. Kettőnk között a különbség, hogy én emlékezem, te pedig nem emlékszel. Mert az emlékezés az ami az ember többszörös életét egybefűzi. Lehet, hogy mielőtt királynő lettem volna, egy tevehajcsár felesége voltam. De arra a régi életemre már nem emlék-

szem. Bizonyára nagyon messze van és nagyon rég volt. És hogy te akkori életedre nem tudsz visszaemlékezni, bizonyára azért van, mert azóta újra sokféle változáson ment keresztül léted. Mert a te szelleted a próféta szelleme gyorsabban él és gyorsabban tűnik el. Te kellesz minden korszakban az emberiség vigasztalására és ezért rohamosan élsz.

Mosolygott és maga mellé vont és átölelt.

— Ha oly jól emlékszel, mondd meg: mi igaz a nagy csodából, amit a Szentírás följegyzett. Ki látta a tüzes szekeret a száguldó paripákkal, mely engem állítólag az égbe ragadott?

— Látta Elizeus az utódod.

— Csak ő? Egy ember nem tanuság. Neki szüksége volt ilyen mesékre, hogy a nép és a papok higgyenek neki. Ez hozzátartozott a hivatásához.

— Te azt mondod, hogy hamis próféta volt és hazudott?

— Bizonyára nem. De a népnek a nyers igazság, az egyszerűen kimondott ige sohasem tetszetős. Bűvészet kell, szem-

fényvesztés, hogy kissé bámuljanak; csak akkor hisznek. És ez a tény annyi ezer év óta egy cseppet sem változott. Mózes óta mindég ugyanaz. A vezetők, a kik elől mennek, kell, hogy egy kis boszorkány mesterséget tudjanak, különben nem boldogulnak a tömeggel. Példa rá Elizeus. Vagy akár a te Illésed. A tűzhányó hegy olyan pontjára ült, ahol veszedelem nem fenyegette, ellenben a te katonáid műveletlen és tájékozatlan emberek voltak, bizonyos, hogy nem tanultak geológiát. S a periodikusan ki-kitörő láva megégette a koponyájukat. De beszélj beszélj csak Illésről te magad Szép volt?

— Hasonlított hozzád.

— Szeretted?

— Soha sem csókoltam meg. Téged sem foglak megcsókolni soha.

— Nem is akarom. Nem is akarom. Őrizzenek tőle minden pogány isteneid és az enyém, az egyetlen, akiben hiszek: a becsületed.

Az arcom tűz öntötte el a haragtól.

— Tőlem pedig elmenjen örökre. Mert kinezni nem engedem magam. Értse meg.

Sirni én nem fogok. Végtére nem is szeretem.

— Úgy, úgy csak gyűlölj. Ez kell.

— Idejött egy hazug együgyü mesével, annálfogva megzavarta az életemet. Hagyjon engem. En tudom, hogy itt nincsenek számomra nagy dolgok. Szenvedni tudok, de nem akarom, hogy valaki lássa. Menjen el —

Elment és nem jött vissza soká.

T i t k o k.

Ez idő alatt a magányosság óráiban folytattam történetemet, a ponton ahol elhagytam. A fiam meghalt. És helyette Jóram öcsese lett a király, Acháb kedvenc fia egy sidoni asszonytól.

Az ő országlása első esztendejében történt a csoda. Óh hogy mondjam el!

Szolgák jöttek és hirül hozták egy Eli-

zeus nevű próféta érkezését ki hozzám kíváncsozott. Bebocsáttattam.

— Asszony, mondta, Ő, akit szerelmi dühöd, őrzöngésed kergetett országokon át, nincs többé e földön!

— Meghalt? kérdeztem és egész testemben megdermedt a vér.

— Nem halt meg; csak elvitetett közülünk. Lángot fuvó paripák vonták a szekerét, melynek kerekei, küllői, sziporkáztak a légben. Odafönn van immár az ő Ura zsámolya előtt és neked izeni: keserves megpróbáltatások és szégyenletes halál várnak reád. Vigyázz! Az éjszakától félj! Az árnyéktól is félj! Önnön hangod visszhangja is elárul. Jaj lesz a királynak, ki asztalodnál eszik és helyetted országod gondját viseli. Jaj lesz neked és házad minden maradékának! Valamint a hulló levelek, elhullottok és sárrá taposottok és a föld színével egyenlővé tették.

— Meghalt? kérdeztem újra és kimeredt szemeim nem látták a beszélő arcát és agyam nem értett egyebet ennél az egy szónál.

Magadra gondolj és bűneidre asszony! És ne sértsd a halott emlékét földi siránkozással.

— Az ő utóda vagy te Elizeus? kérdeztem reszketve.

— Az ő szolgája — felelte ő, kinek lelke bennem kétszeres erőben él tovább. Ezt kértem a csoda elkövetkezése előtt és megadatott nekem ő általa. Láttam, óh asszony, a tüzes szekeret, mely elénk toppanva őt elválasztá tőlem. Mennyei sugárzásban égett az arca és fürteire láng ömlött. És láng öntötte el ruháját és kezét. A szárnyas paripák fölemelték őt és vitték keresztül a légen. Én láttam és sirva fakadtam.

— Elég! Hazudsz! kiáltottam rá. Szolgák vigyétek és botozzátok halálra, mert hazudik ez ember.

De senki sem mert hozzá nyúlni az emberek közül. Félreálltak, reszkedtek.

És ő átment köztük sértetlenül, felemelt fővel, míg én dühömben toporzékoltam.

— Ne bántsad őt királynő — mondta sűgva egy, aki mellettem állt. — Benne

él az elhalt prófétának lelke. Kétszeresen él benne.

*

A varázslókat és bűvészeket, kik minden földről összesereglettek udvaromban, magamhoz hivattam.

— Mit tudtok a halálról? kérdeztem tőlük.

Egymásra néztek megzavarodva.

Nem értjük a kérdést nagy királyné — mondta közülök egy ősz ember, ki távol földről jöve — világosabban szólj, hogy világosan felelhessünk.

— Azt kérdezem, mi történik velünk azután, hogy meghaltunk? Hogy testünk elporlik tudom, de mi leszen azzal mi testünkön belül vagyon: lelkünkkel?

— Engedd, hogy gondolkodhassunk egy napot e kérdés fölött királynő, hogy elhamarkodva ne válaszoljunk — felelte az előbbi tudós és társaival együtt elhagyták a termet.

Másnap újból jöttek, de nem mind,

csak hárman, a mi fölött nagyon csodálkoztam.

— Hol vannak a többiek? kérdeztem.

— Bocsáss meg nekik nagy királyné — felelé az egyik. Félelmükben és szégyenletükben elbujdostak, nem mervén előtted megjeleni, ki a kérdések legsúlyosabbját intézted hozzájuk. Mi hárman maradtunk csak és az egész éjszakát elmélkedéssel töltöttük; egymással azonban gondolatainkat nem közöltük, hogy kiki a magáét a másikéval ki ne cserélje, vagy amattól befolyásolni ne engedje. Én elmondom a magam feleletét, hallgasd ki azután a másik kettőt és a miben egyezik a három: az az igazság.

A másik kettő tehát visszavonúlt és szólt, aki ott maradt:

— A lélek, hidd eí királynő, nem él bensőnkben külön életet. Hanem ha nevensz, avagy sirsz, gondolkodol, vagy tünődöl, az a lélek. Minthogy pedig haláloed után nevetni, sirni, gondolkodni, tünődni nem tudsz, tehát a lelked meghal azon pillanatban. melyben a tested meghal.

A másik így szólt:

— Valameddig nem tudjuk, hol volt lelkünk mielőtt megszülettünk volna: nem tudhatjuk hova lesz akkor, ha meghalunk. Ha voltunk azelőtt, leszünk azután is. És ha nem a semmiből jöttünk: semmivé nem válhatunk.

És szólt a harmadik.

— Örökös vándorlás a lélek sorsa. Tesztünk anyagát levetjük és felcseréljük más-sal. S a változó anyag a burok, melyben lelkünk folytatja életét, végtelen időkig, hogy mindegyre tökéletesebb, erősebb, tisztább és átlátszóbb legyen, mignem meg-érik a halhatatlanságra. Minden újabb korról egy sugárral több, királynő. Ki ma vért szomjazik, egy új életben tán önnön vérét ontja. Így lesz a zsarnokból és pogányból apostol és hitvalló. Lelkünk él és megmarad.

— Ez szép a mit te mondtál — feleltem neki — és úgy érzem, valami sűgja: ez az igazság. És ha hazudtál volna is: én a te eszmédet vallom. Ez vigasztaló ez megnyugtató. Mondjad tehát: ha én itt lenn ez életben szerettem valakit és ő el-

tünt előlem: feltalálom-e abban az életemben, mely a mostani után következik?

— Föltalálod és újra elveszted. S ha nem a most következőben: a későbbiben. Mert valamint a te lelked nem vész el, az övé sem vész el. És amit itt megkezdettél, azt folytatni fogod tulnan. És mindnyájan többet érők leszünk majdan mint most vagyunk. És akit kerestél újból keresni fogod, megint láthatod. föltalálhatod és szenvedhetsz általa,

És üdvözülhetek —

— Üdvözülhetsz.

Es bizonyos ez amit mondtál?

— Semmi sem bizonyos királynő!

— S amit a másik kettő mondott?

— Nem tudom mit mondtak, de tudom, hogy ők sem mondtak bizonyosat.

— Igazad van. Tehát egész éjszakán keresztül gondolkodtatok és az eredmény az, hogy nem tudtok semmit bizonyosan.

— Dehogyan nem. Kigyót, madarat igézzünk. Fűvekből mérget készítünk ami öl és gyógyít. És olyan italt, mely megfagyasztja a hevületet és olyan italt, mely fölgyújtja azt. Serleg fenekéről időt jó-

solunk. Égi jelekből harcok eldőlését. Várható szerencsét vagy várható csapást. Csillag állásából, felhők színéből, nap lenyugtából esőt, szárazságot. Ezt teszik a zsidók prófétái is. Ennél többet nem tudott az egyiptomi József sem, a nagy álmofejtő. És ezek csodatettek, de valamennyinek rendje van és nyitja. De nincs nyitja a születésnek és a halálnak. A titok kulcsát a nagy istenek őrzik, a kik hogy vannak hisszük, de szintén nem bizonyos.

— Miért nem mondod el a népnek mindezeket, amiket most nekem elmondottál?

— Mert megköveznének. Nekik hit kell, bizonyosság, mert kicsinyek és gyöngék. Csak erős bírja el a tudatot, hogy nem támogatatik sem alulról sem felülről. Te elbirod királynő, mert erős vagy.

— Tévedsz. Én sem birom el. Szeretném ha nem mondtad volna, amit mondtál.

— Felejtsd el és tartsd emlékedben azt, amit a másik kettő mondott.

— Ők sem mondtak egyebet, mint-hogy semmi sem bizonyos.

És ez az igazság, királynő.

Elbocsátottam őket magamtól, visszavonúltam szobáim belsejébe, a legtitkosabba, ahol azelőtt szerelmi ünnepeim folytak, zene szólt, ének szólt és táncos leányaim meztelen testtel forogtak a szét-szórt virágokon.

Ott állott Baal isten kis szobra, melyet még őriztem, szinte csak szeszélyből, mert már régtől nem áldoztam neki.

Most a kis szobrot fogtam, a földhöz vágtam és megrugdostam a saruim sarkával.

Aztán lefeküdtem a földre és sirtam.

Jehu.

Most, hogy erre az eseményre visszagondolok, látom, mennyire haszontalan törekvés, a szívet az aggyal gyógyítani.

Minden kor büszke a maga filozofiájára, de soha egyetlen kor filozofiája sem volt elegendő arra, hogy egy szerelmében vergődő asszonyi szívet megnyugtasson.

Nem is folytattam tovább a kérdezősködést. Láttam, hogy ők nem látnak és tudtam, hogy ők nem tudnak s hogy nem támogattatom sem alulról sem felülről.

Királynő létemre szálló pihe vagyok mely az űrben lebeg, végre leszáll és eltapostatik.

Ime, gondoltam. szállok lefelé és bele kell nyugodnom mindenbe.

(Folytatom.)

Budapesti takarékpénztár és Orsz. Zálogkölcson Részvénytársaság.

Befizetett tőke 10 millió korona.

Központi irodái VI., Andrásy-út 5. sz. alatt.

Elfogad betéteket: takarékpénztári könyvekre, pénztárjegyekre és folyó (Cheque) számlára. Leszámitol váltókat, előlegeket ad értékpapírokra.

Zálogüzleteiben,

IV. ker., Ferencziek-tere 4., IV, ker Károly-körut 18 sz., VII. Király-utcza 57. sz. VIII. ker, József-körut 2. sz., VIII. Üllői-ut 6.

Pénzelőleget ad: értékpapírokra, arany és ezüst tárgyakra, ékszerekre és régiségekre a legelőnyösebb feltételek mellett.

A magyar királyi osztálysorsjáték főelárusító helye:

VI. Andrásy-ut 5.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek és Életbiztosító intézet. Budapest. VI. Teréz-körut 40—42. (az intézet saját házában) Alapított 1863-ik évben.

Dijtartalék	1903. decz. 31. K.	11,000,000
Biztosított tőke	"	" 50,000,000
Eddig kifizetett tőke	"	" 8,000,000

Az intézet az ember életére minden szokásban levő módozat szerint a következő biztsitáskat vállalja el.

Kiházasítási biztosításokat;

Járadék biztosításokat;

Fiu biztosításokat u. m.: tanulmányi, katonai és nagykorusági esetekre;

Családi biztosításokat;

Vegyes biztosításokat élet és halálesetre;

Biztosításokat két ember életére.

Az intézet legelőnyösebb feltételek és a legmérsékeltebb díjszabások mellett a havonkénti fizetések kedvezményét is nyújtja.

Ismertetővel, tervezetekkel és mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál ugy az intézet igazgatósága, mint az egyes vidéki ügynökségek.

„Árpád“-nyomda Budapest, VII., Valeró-utca 9.

MTA
1826 K